

b) Als burger kan je ook de haarden van eikenprocessierupsen melden via de interactieve kaart op je desktop of via een eenvoudige app op je smartphone. Met één klik op de app 'meldpunt eikenprocessierups' op je smartphone kan je ook een nest melden. Deze nesten worden in een andere kleur weergegeven op de interactieve eikenprocessierupsenkaart. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen bomen op privé en openbaar domein zodat je gemeente kan ingrijpen als het nodig is. Je vindt de link naar de app terug op de website van de provincie Ant-

werpen: www.provincieantwerpen.be > eikenprocessierups.

Een toekomst zonder het bestrijdingsmiddel *Bacillus thuringiensis*?

De zomereik is bekend voor zijn rijk insectenleven van algemene en zeldzame soorten. Helaas dood je bij een behandeling met *Bacillus thuringiensis* (biologisch bacterie-preparaat) niet alleen de eikenprocessierupsen, maar ook de andere aanwezige bladete insecten. De Provincie Antwerpen zoekt samen met de universiteiten, Vlaamse gewest en de Nederlands provincie

Limburg naar een alternatief dat minder schadelijk is voor de natuur. Geen maatregelen nemen is het meest milieuvriendelijk. Daarom adviseert de Provincie Antwerpen om enkel te bestrijden in de bebouwde kom of op andere publieke plaatsen, zoals langs wandel- of fietswegen.

Meer info

Provinciale dienst Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid,
Kathleen Verstraete, tel. 03 240 59 86, e-mail: kathleen.verstraete@provincieantwerpen.be

• Kan riet een natuurlijke bondgenoot zijn in de strijd tegen Aziatische duizendknopen? Een experiment

Auteurs: Marijke Thoonen, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Sus Willems, Agentschap voor Bos en Natuur (ANB) en Mieke Hoogewijs, Provincie Antwerpen, Dienst Duurzaam Natuur- en Milieubeleid (DMN)
e-mail: marijke.thoonen@inbo.be

Om te testen of riet een bondgenoot kan zijn in de strijd tegen Aziatische duizendknopen (waaronder verstaan wordt de Japanse en Sachalinse duizendknoop en hun kruising nl. de Boheemse- zie kaderstuk) startte de Provincie Ant-

werpen in samenwerking met ANB een experiment.

In 2014 werd een traject van de Bankloop te Olen geherprofileerd. Aziatische duizendknoop is hier al decennia lang aanwezig. De graaf-

werkzaamheden zorgden voor een pioniermilieu waar riet, samen met Aziatische duizendknoop goed kan gedijen. De exoot groeit hier op de nieuw aangelegde oevers en aangrenzende tuinen (figuur 1).

Figuur 1 (links): Riet groeit samen met Aziatische duizendknoop op de nieuw aangelegde oever © ANB, Sus Willems
Figuur 2 (rechts): Aziatische duizendknoop werd verwijderd terwijl het riet ongemoeid werd gelaten. Met deze aanpak willen beheerders nagaan in hoeverre de uitbreiding van Aziatische duizendknoop kan getemperd worden door riet te bevoordelen. De Bankloop (Olen) © ANB, Sus Willems

de Aziatische duizendknopen

Er zijn 3 soorten die behoren tot deze duizendknoopgroep: twee verwante soorten en hun kruising de Boheemse duizendknoop. De soorten verspreiden zich vegetatief via wortelstokken, maar ook stengelfragmenten met knopen kunnen wortels vormen.

Meer info:

<http://www2.le.ac.uk/departments/genetics/people/bailey/res/ident>

Soorten	Japane duizendknoop	Boheemse duizendknoop	Sachalinse duizendknoop
Wetenschappelijke naam	<i>Fallopia japonica</i>	<i>Fallopia x Bohemica</i> (kruising van de twee andere)	<i>Fallopia sachalinensis</i>
Hoogte plant	1,5 m	1 - 5 m	3 - 6 m
Grootte onderste bladeren	< 18 cm	15 - 30 cm	25 - 40 cm
Bladvoet	Bladeren recht aan de basis	Bladeren kunnen sterk variëren, en kunnen lijken op de bladeren van de andere twee soorten	Bladeren hartvormig aan de basis
Bovenaanzicht blad			
Stengel	Veelvuldig vertakt	Weinig tot veelvuldig vertakt	Geen tot enkele vertakkingen
Beharing bladnerf	Geen haartjes op de onderzijde van het blad	Kortere, dikkere haren op de onderzijde van het blad	Lange haren op de onderzijde van het blad
Onderzijde bladnerf (onder loep) tekeningen Elizabeth Farnsworth Copyright © 2017 New England Wild Flower Society			

Om de Aziatische duizendknoop te onderdrukken, krijgen de oevers een bijzonder beheer. Het riet wordt gespaard, terwijl de duizendknoop zoveel als mogelijk wordt verwijderd. De werkploeg van de Provincie spit de stengels met wortelstok uit. Tussen het riet wordt de duizendknoop geknipt. Dit werk wordt twee keer per groeiseizoen herhaald. Figuren 1 en 2 geven een indruk van de toestand voor en na. Het riet wordt in het groeiseizoen niet meer gemaaid. In het winter-

halfjaar wordt het riet gemaaid en afgevoerd.

Riet (*Phragmites australis*) heeft een enorm concurrentievermogen en kan net als Aziatische duizendknopen, monotone vegetaties vormen. Het is ons grootste inheemse gras. Nieuwe scheuten komen in het vroege voorjaar tevoorschijn en bereiken in augustus hun volle lengte. Riet groeit in stilstaand of zwak stromend water, maar ook op het land bij een grondwaterdiepte tot ruim

twee meter. Als riet eenmaal voet aan de grond krijgt, kan het ver buiten zijn optimale milieu doordringen. De plant vormt ver kruipende en diep doordringende wortelstokken. Hierdoor ontstaat een uitgebreid wortelnetwerk. Deze eigenschappen zouden kunnen helpen bij het onderdrukken van Aziatische duizendknopen. Zeker langsheen onbevaarbare waterlopen.

Dit experiment wil (en kan) de Aziatische duizendknoop langsheen

de Bankloop niet uitroeien, maar wel onderdrukken. De doelstelling is om te verhinderen dat hij het overneemt en om verspreiding via de waterloop tegen te gaan. Door 's zomers niet te maaien, kan riet bovengronds maar ook ondergronds sterker en over een grotere oppervlakte uitbreiden. Ook richting de landzijde.

De beheerders willen deze aanpak de komende jaren volhouden. Ze willen ondervinden hoeveel energie het kost om de duizendknoop te onderdrukken tot op een aanvaardbaar niveau. Hierbij zijn een goede communicatie en duidelijke afspraken tussen verschillende terreinbeheerders onontbeerlijk.

Op sommige plaatsen (oeverzones bvb) zal riet geen probleem vormen maar riet binnen de bedding van de waterloop kan niet permanent blijven staan. Een doorstroming moet meestal verzekerd blijven tenzij er om specifieke redenen juist voor waterberging wordt gekozen. Daarnaast is het belangrijk om buurtbewoners te informeren over het probleem en de functie van het riet. Pas wanneer alle neuzen in dezelfde richting wijzen, kan dit beheer op een consequente manier uitgevoerd worden.

Literatuur

- Weeda, E.J., Westra, R., Westra, Ch. en Westra, T., 1985. Nederlandse oecologische flora, wilde planten en hun relaties 5. Haarlem.

Nuttige websites

Over ervaringen met bestrijding van Japanse duizendknoop in Vlaanderen en Nederland is er de afgelopen 5 jaar heel wat interessante info verschenen op het internet (website-links zie hieronder):

Vlaanderen:

<https://www.ecopedia.be/planten/japanse-sachalinse-duizendknoop-kruising>
<http://www.hobokensepolder.be/HobokensePolder/JapanseDuizendknoop2.html>

Nederland:

<http://www.wur.nl/nl/show/Varkens-tegen-onkruid.htm>
<http://www.bestrijdingduizendknoop.nl/>

• Doet je vereniging ook mee aan de 'Dag van de Trage Weg': 14-15 oktober en de 'Week van het Bos': 8-15 oktober?

Tijdens het jaarlijkse campagneweek-end 'Dag van de Trage Weg' zetten

wandelaars, fietsers en ruiters in heel Vlaanderen hun trage wegen in de kijker. Die activiteiten brengen stevast duizenden mensen op de been. Doe mee, verken je buurt en organiseer ook een activiteit op 14-15 oktober. Initiatiefnemers kunnen rekenen op

ondersteuning en promotie door Trage Wegen vzw.

Meer info:

www.dagvandetrageweg.be

Ook in 2017 zetten alle bossen hun deuren wagenwijd open voor de komende editie van de 'Week van het Bos' dat als thema heeft 'de natuur beweegt ons allemaal'. Waarom zou je in een maffe sportzaal aan je conditie werken als je dat ook vrij en blij in de natuur kan doen? En het thema reikt verder. Want we moeten onze natuur koesteren en respecteren, de

kwaliteit verbeteren ... er zuinig mee zijn. Allemaal samen. Interesse om iets te organiseren in de week van 8-15 oktober?

Meer info:

www.weekvanhetbos.be